

שכלול מיומנויות והתנסות מעשית בהצבת אתגרים ובעידוד

סיוע בזיהוי כוחות

"זה מצוין כשיש יכולת, אבל היכולת לגלות יכולת אצל הזולת היא המבחן האמיתי" (אלברט הווארד)

שאלה משמעותית

- מעוררת חשיבה.
- מניעה לפעולה.
- מיועדת לנשאל ולא לשואל.
- מעוררת בנשאל התרגשות.
- פתוחה.
- מרחיבה למידה.
- מרעננת נקודת מבט.
- יוצרת מיקוד.

נקודת המוצא לשילוב בין עידוד לבין הצבת אתגרים היא האמון ביכולתו של התלמיד וההתמקדות בכוחותיו החיוביים, מתוך הבנה, כי לצורך התקדמות נחוצה לנו אמונה פנימית, שיש לנו כוחות שעליהם אנחנו יכולים להישען. המחנך, המכיר בכוחותיו של התלמיד, מסייע לו לזהות הצלחות ומשאבים שאפשרו אותן בעבר, ובכך מסייע לו ליצור אנרגיה לתהליך הצמיחה שלו. רובנו יודעים רק מעט על הכוחות ועל החוזקות שלנו, ואם אנחנו מכירים בהם אנחנו נוטים להתייחס אליהם כאל מובנים מאליהם. "פעמים רבות האחר מצליח לראות בנו כוחות שאנחנו מתעלמים מהם, ולא מייחסים להם חשיבות. פעמים רבות כוחות אלה יוצאים לאור כתוצאה משיחה משמעותית עם מבוגרים משמעותיים בחיינו" (בראשי-אייזן וחוב', 2008).

איך מסייעים לזהות חוזקות?

מזמינים להיזכרות בחוויית הצלחה, ומבקשים לתאר אותה בפירוט. ההקשבה של המחנך תמוקד בזיהוי החוזקות והיכולות של התלמיד. על השיקוף של המחנך להתמקד בהפניית הקשב של התלמיד אל חוזקותיו, ובניסוח מפורש שלהן, ובה בעת לקשר אותן אל הסיפור ואל המספר. האישור של המחנך אמור לעבר כחוט השני בשיח עם התלמיד ולאפשר לו להפוך את הידע הסמוי של התלמיד על כוחותיו לגלוי, וכך לתת להם תוקף ומשמעות.

"לכל אחד מאיתנו רגעים של תחושת הישג, כאשר אנחנו מרגישים במיטבנו, מצליחים להתמודד עם אתגרים ולצמוח. כעת, חשוב על העבר, היזכר בחוויה כזו, וספר..."

- מה היה שם?
- מי השתתף?
- מה עשית? מה הרגשת? מה הלהיב אותך שם?
- אילו יכולות וחוזקות שלך באו לידי ביטוי?
- איך אלה אפשרו לך לצמוח?"

שאלת שאלות משמעותיות

ככל שתבאנה השאלות לידי ביטוי את ההקשבה העמוקה של המחנך, את העניין שלו בתלמיד ואת הפתיחות והרצון שלו להבין את רגשותיו ואת מחשבותיו, כן יש בכוחן לעורר חשיבה עצמית של התלמיד, להרחיב את הלמידה שלו, לרענן את נקודת המבט שלו, ולאטגר אותו לצמיחה נוספת.

שאלות שחשוב לשאול

- איזו שאלה חשובה עכשיו לתלמיד?
- במה השאלה תקדם אותו?
- ממה עלי להימנע?
- באיזו אינטונציה כדאי שאשאל?
- האם ניסחתי את השאלה באופן שמזמין חשיבה?

מה הופך שאלה למשמעותית?

שאלה הופכת להיות משמעותית כאשר היא **משמעותית לנשאל ולא לשואל**. שאלות משמעותיות הן שאלות פתוחות, המעוררות בנשאל חשיבה ומרחיבות את למידתו. אלו הן שאלות המרחיבות את המבט של הנשאל, ומאפשרות לו לגלות את התשובות בעצמו, במקום לחכות לעצה. הן מיועדות להניע את הנשאל, להפנות את המבט שלו להתבוננות מחודשת, ולאטגר אותו לחפש אחר כוחות ודרכי פעולה.

דוגמאות לשאלות משמעותיות

- מהם הדברים שגורמים לך הנאה ושמחה?
- איפה היית רוצה להיות בזמן זה בשנה הבאה?
- מהי הצלחה בעיניך?
- אילו אפשרויות אחרות ונוספות אתה יכול ליצור?
- מה אתה צריך לעשות כדי להשיג את זה?
- אם מישהו אחר היה נמצא ב'נעליים שלך' איך הוא היה פועל?
- מהם הצעדים הבאים שלך? מה יהיה הצעד הראשון?
- אני מבקש שתבהיר לי - מה גרם לך לבחור בדרך הזאת?
- לאיזו תמיכה אתה זקוק? מי יכול לתמוך בך? ממי היית רוצה לקבל תמיכה?
- כיצד תפתח את האפשרות הזו... את הדלת הזו לעצמך?
- האם אתה רואה אפשרות של 'גם וגם'?
- אילו תוצאות ישמחו אותך?
- אילו תוצאות יחשבו בעיניך להצלחה? למה תקרא תוצאה טובה?

